

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	



اساسنامه

"نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی"

مجری:

بخش امور بین الملل و راهبردی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها

Order of scholarly authority in Arabic Language and Literature

طراح و مدیر: محمد خاقانی اصفهانی

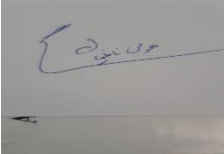
1399ش – 2020م

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

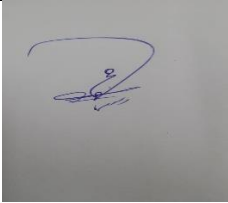
بند دو صورتجلسه مورخ 1399/4/4

هیأت مدیره انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی:

2. اساسنامه برنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی پس از سه جلسه متوالی و مفصل برای بررسی بندهای آن سرانجام در این جلسه در 13 ماده و 1 پیوست در 34 صفحه طبق متن پیوست به تصویب هیأت مدیره انجمن ایرانی رسید، و از سال 1399 به اجرا در می آید.

	علی اصغر قهرمانی مقبل	رئیس هیأت مدیره انجمن
	سید ابراهیم آرمن	نایب رئیس و دبیر هیأت مدیره
	محمد خاقانی اصفهانی	مدیر برنامه و عضو هیأت مدیره
	مصطفی کمالجو	خزانه دار
	کبری روشنفکر	عضو هیأت مدیره
	هومن ناظمیان	عضو هیأت مدیره

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

	حجت رسولی	عضو هیأت مدیره
	فرامرزی میرزایی	بازرس
	عیسی متقی زاده	بازرس

مهر انجمن ایرانی



	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

اساسنامه نشان: "مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی"

1. مقدمه:

ایران اسلامی از دیرباز پایگاه بزرگ مرجعیت جهان اسلام در حوزه زبان و ادبیات عربی بوده است. شخصیت های برجسته ای مانند سیبویه، در حوزه صرف و نحو، جرجانی در حوزه بلاغت، ابوالفرج اصفهانی، در حوزه ادبیات عربی، راغب اصفهانی در حوزه لغت عربی، صاحب بن عباد در حوزه شعر عربی و خیل عظیمی از شاعران، ادیبان و نویسندگان عربی نویس و عربی سرای ایران در دوره های مختلف تاریخ اسلام جزو مراجع مسلم زبان و ادبیات عربی بوده اند .

اما متأسفانه مدتی است این مرجعیت برای ایرانیان تقریباً از دست رفته، و عوامل مختلفی اعم از علمی، سیاسی، فرهنگی نقش آنان را در این حوزه کم رنگ نموده است. اگرچه در دوره معاصر نیز مفاخر بزرگی در زبان و ادبیات عربی در کشور داشته ایم، ولی متأسفانه به دلیل عدم ارتباط علمی گسترده با کشورهای عربی و اسلامی، مرجعیت آنان مورد وفاق برون مرزی نبوده است .

با پیروزی انقلاب مبارک اسلامی در 40 سال نخست انقلاب گام های ارزشمندی برای بازگرداندن شکوه سابق به این حوزه در کشور برداشته شد. اما تا رسیدن به افق مورد انتظار، و فراتر رفتن از آن به سوی تأسیس تمدن نوین اسلامی به عنوان راهبرد اساسی و کلان و درازمدت در گام دوم انقلاب، باید تلاش های فراوانی برای بازتولید مرجعیت ایران اسلامی صورت گیرد که برنامه راهبردی **نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی** در این راستا تدوین شده است.

این طرح فرایندی با 7 گام اجرایی دارد، که از گام اول یعنی جمع آوری اطلاعات تمام دارندگان مدرک دکتری زبان و ادبیات عربی در دو سطح ملی و بین المللی و تقسیم آنان به 20 حوزه تخصصی آغاز، و با گام هفتم یعنی اعلام مرجع علمی در جهان در هریک از حوزه های مزبور تکمیل می شود.

2. تعاریف:

- **نشان:** نشان مرجعیت در زبان و ادبیات عربی،

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	
---	--	---

- **انجمن:** انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی،
- **هیأت مدیره:** هیأت مدیره انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی،
- **مجری:** بخش راهبردی و بین الملل انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی،
- **مدیر برنامه:** مسئول بخش امور بین الملل و راهبردی انجمن،
- **شورا:** شورای سیاستگذاری ملی،

3. نهاد مجری و نهاد های همکار طرح

3-1. نهاد مجری

مجری طرح: بخش امور بین الملل و راهبردی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی است.
 طرح حاضر در تاریخ 1398/9/13 به تصویب هیأت مدیره انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی رسیده و فعالیت های علمی و اجرایی این طرح در بخش مزبور از وبگاه انجمن با آدرس زیر متمرکز شده است:

<http://arabiciran.ir/>

بخش ملی این طرح در صفحه فارسی:

<http://arabiciran.ir/page/114/>

و بخش بین المللی آن در صفحه عربی زیر:

<http://arabiciran.ir/page/116/>

3-2. نهادهای همکار:

منظور از نهادهای همکار دانشگاه ها، پژوهشگاه ها، انجمن های علمی، و مؤسسات دولتی یا مردم نهاد آکادمیک ایرانی و غیر ایرانی هستند که یا با عقد قرارداد همکاری برای مشارکت در برنامه نشان مرجعیت یا با صدور نامه رسمی این مشارکت را اعلام کرده اند.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

اسامی این نهادها که به تدریج در حال افزایشند همراه با آرم و وبگاه آن ها در وبگاه نشان مرجعیت با نشانی زیر منتشر و در بیانیه های رسمی نشان و گواهی های نشان درجه یک و دو و سه مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

در صفحه فارسی <http://arabiciran.ir/content/602/>

در صفحه عربی <http://arabiciran.ir/content/625/>

4. نظام تشکیلاتی

4-1. هیأت مدیره انجمن

هیأت مدیره انجمن ایرانی مسئول موارد زیر است:

- تصویب اساسنامه برنامه در آغاز و رصد آن برای اصلاحات مورد نیاز در هنگام اجرا،
- نظارت بر حسن اجرای برنامه و اعلام تذکرات لازم به مدیر برنامه برای بهینه سازی آن،
- آماده سازی بستر مناسب برای فعالیت های مدیر برنامه در دو سطح ملی و بین المللی در سامانه انجمن،
- دعوت نهادهای علمی مرتبط داخلی و خارجی به همکاری در اجرای برنامه و عقد قراردادهای همکاری با آنان با امضای رئیس انجمن،
- تهیه نشان های درجه 3، درجه 2، و درجه 1 با آرم انجمن و نهادهای همکار و تقدیم آن به افراد برگزیده در جلسه مجمع عمومی سالانه انجمن.

4-2. مدیر برنامه

مدیر برنامه نشان مرجعیت همکار محترم دکتر محمد خاقانی اصفهانی طراح و تدوین گر این اساسنامه است که در این دوره مسئولیت امور بین الملل و راهبردی انجمن را برعهده دارد. با توجه به نقش ایشان در ابتکار این طرح و تلاش های ایشان برای اجرای آن، مسئولیت او در دوره های بعدی انتخابات انجمن حتی اگر انتخاب نشود ادامه دارد، مگر این که همکاری او با فوت یا استعفا متوقف شود.

مدیر برنامه در برابر هیأت مدیره انجمن پاسخگو است، و مکلف است به مفاد این اساسنامه عمل کند.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

اگر رئیس انجمن ایرانی و اکثریت اعضای هیأت مدیره، به این نتیجه برسند که مدیر برنامه در اجرای آن دچار تخلف عمد یا قصور فاحش شده است، کارگروهی متشکل از رئیس انجمن و رئیس شورای سیاستگذاری و خزانه دار انجمن به این موضوع رسیدگی می کنند، و بار اول رئیس انجمن به او تذکر شفاهی، و بار دوم تذکر کتبی می دهد. در صورت تکرار بار سوم مدیر برنامه از مسئولیت خود عزل خواهد شد. در این صورت، هزینه های انجام شده توسط او به تشخیص آن کارگروه از بودجه انجمن به او مسترد خواهد شد.

3-4. شورای سیاستگذاری ملی (در ایران):

سیاستگذاری های لازم برای اجرای طرح در قالب اساسنامه مصوب هیأت مدیره انجمن در این شورا با ترکیب زیر تصویب و به مدیر نشان ابلاغ خواهد شد:

- رئیس هیأت مدیره انجمن به عنوان رئیس شورا،
- مدیر برنامه به عنوان دبیر شورا،
- رؤسای نهادهای همکار ایرانی یا نمایندگان تام الاختیار آنان که با عقد قرارداد همکاری یا با صدور نامه رسمی از نشان مرجعیت اعلام حمایت کرده و اسامی آن ها در سامانه نشان مرجعیت درج می شود و در حال افزایش است، با صدور ابلاغ رئیس شورا به عضویت این شورا منصوب می شوند.

4-4. شورای مشورتی ملی

این شورا از شخصیت ها و مسئولان ملی که به نظر شورای سیاستگذاری ملی حضورشان در پیشبرد اهداف برنامه مفید است تشکیل و مشورت های لازم را به مدیر برنامه ارائه خواهند کرد.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

4-5. شورای سرگروه های تخصصی ملی:

این شورا به ریاست مدیر برنامه و عضویت 20 نفر از 20 حوزه تخصص های اعلام شده در این اساسنامه است. 20 نفر مزبور با پیشنهاد مدیر و تصویب شورای سیاستگذاری ملی برای مدیریت 20 کارگروه تخصصی از مرحله بررسی درخواست های گام دوم تا انجام گام سوم فعالیت خواهد داشت.

4-5-1. شرایط سرگروه تخصصی:

1. نامزد این سمت باید پژوهش های شاخصی در حوزه تخصصی خود داشته باشد.
2. توانایی مدیریت این بخش را برای ایجاد ارتباط به اعضای گروه تخصصی و جمع بندی نظر آنان داشته باشد.
3. خودش نامزد شرکت در رقابت سرآمدی نباشد.
4. این مسئولیت را بدون فشار و رودربایستی بپذیرد.
5. دانشیار یا استاد باشد.

4-5-2. وظایف سرگروه تخصصی:

سرگروه اطلاعات مربوط به اعضای گروه تخصصی خود را که با تکمیل فرم در گام اول وارد کرده اند از مدیر برنامه دریافت می کند، و برای تعامل با گروه تخصصی مجموعه ای در شبکه های مجازی یا تارنمای نشان مرجعیت می سازد. سپس با دریافت پیشنهادات نامزدی که اعضا با تکمیل فرم در گام دوم وارد کرده اند، نظرات علمی نامزدهای دریافت نشان درجه سه مرجعیت را دسته بندی و کدگذاری نموده و آن ها در میان اعضای گروه در معرض نقد و قضاوت قرار می دهد. سرانجام با هماهنگی و اشراف مدیر برنامه اقدام به رأی گیری می کند تا 5 نظر علمی حایز بیشترین آراء را مشخص و به مدیر برنامه ابلاغ کند. در پایان هیأت های داوری موضوع

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

بند 4-10 اساسنامه از میان 5 رأی حایز بیشترین آراء یک رأی را به عنوان رأی سرآمد انتخاب و صاحب آن را برای دریافت نشان درجه 3 مرجعیت مشخص و به مدیر برنامه معرفی می کنند.

4-5-3. کارآمدی سرگروه تخصصی:

سرگروه تخصصی به خاطر اهمیت بالای وظیفه ای که برعهده دارد باید با دقت و علاقه رصد درخواست های سرآمدی و ارزش ابتکارات علمی حوزه خود را رصد کند و در تعامل با اعضای گروه خود به گونه ای عمل کند که وجاهت علمی برنامه نشان مرجعیت پاسداری شود.

سرگروه باید در بازه های زمانی دو ماهه گزارش عملکرد خود را از طریق مدیر برنامه به اطلاع و تصویب شورای سیاستگذاری برساند.

اگر مدیر برنامه احساس کرد سرگروه انتخاب شده فاقد شرایط مطلوب برای ادامه کار است لغو ابلاغ وی را از ریاست انجمن درخواست خواهد کرد.

4-6. شورای سیاستگذاری کشوری (در هریک از کشورهای عضو)

در هر کشوری که دست کم 20 عضو در گام اول و 5 عضو در گام دوم داشته باشد یک مدیر محلی به پیشنهاد مدیر طرح و تأیید ریاست انجمن انتخاب می شود تا گام های اول تا چهارم این طرح را در کشور خود مدیریت کند و نتایج آن را در اختیار شورای سیاستگذاری بین المللی بگذارد.

4-7. شورای سیاستگذاری بین المللی:

این شورا برای سیاستگذاری در خصوص تهیه اساس نامه بین المللی و نحوه اجرای آن در سطح جهانی تشکیل می شود. اعضای شورای سیاستگذاری ملی به علاوه مدیران کشورهای مختلف (موضوع بند 4-4) در این شورا عضویت خواهند داشت.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

4-8. شورای مشورتی بین المللی

این شورا از شخصیت ها و مسئولان بین المللی که به نظر شورای سیاستگذاری بین المللی حضورشان در پیشبرد اهداف برنامه مفید است تشکیل و مشورت های لازم را به مدیر برنامه ارائه خواهند کرد.

4-9. شورای سرگروه های تخصصی بین المللی:

این شورا به ریاست مدیر برنامه تشکیل می شود، و نقش شورای کارگروه های تخصصی ملی را برای اجرای گام های 4 تا 7 ایفا می کند. اعضای این شورا با پیشنهاد مدیر برنامه و تأیید ریاست انجمن به شورای سیاستگذاری بین المللی پیشنهاد و در صورت تصویب آن شورا مشغول کار می شوند.

4-10 هیأت های داوری:

هیأت های داوری کارگروه های علمی هستند که در هریک از 20 حوزه تخصصی این برنامه، با بررسی پرونده پژوهشی 5 نامزد سرآمدی یا مرجعیت که حائز اکثریت آراء اعضای هر تیم تخصصی هستند، از میان آنان در هر حوزه یک نفر را به عنوان سرآمد یا مرجع علمی تعیین و معرفی می کنند. سازوکارهای انتخاب اعضای هیأت های داوری در شوراهای سیاستگذاری کشوری و بین المللی تعیین و اعلام خواهد شد.

4-10-1. هیأت داوران کشوری

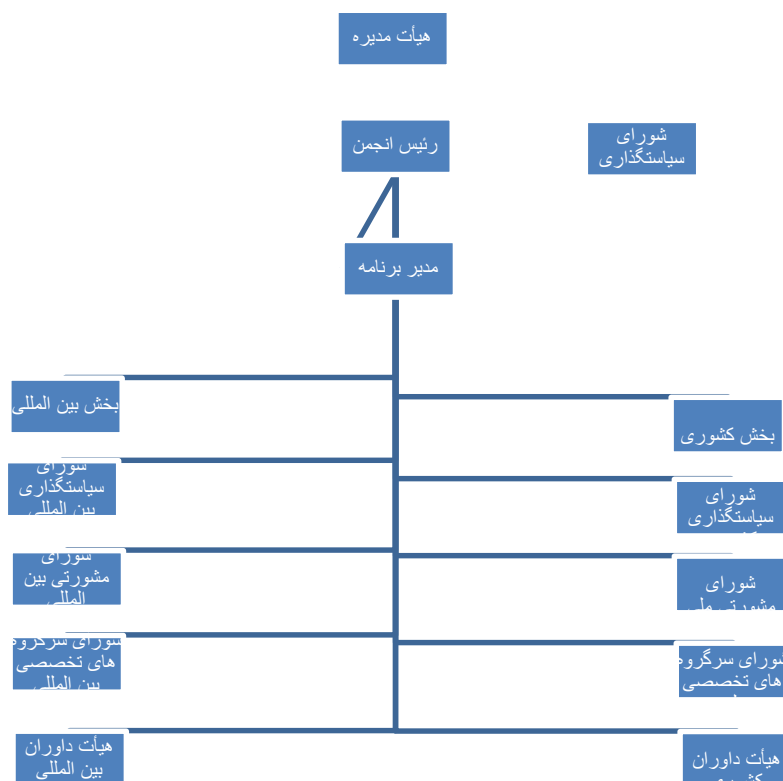
این هیأت بر اساس گام سوم از 7 گام اجرایی اساسنامه، در هر کشوری مسئول انتخاب سرآمد پژوهشی هر حوزه تخصصی در آن کشور برای دریافت نشان درجه 3 مرجعیت علمی است.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

4-10-2. هیأت داوران بین المللی

این هیأت بر اساس گام ششم از 7 گام اجرایی اساسنامه مسئول انتخاب مرجع علمی جهانی در هر یک از حوزه های تخصصی است. و اعضای آن به پیشنهاد مدیر و تصویب شورای سیاستگذاری بین المللی منصوب می شوند.

4-9. نمودار تشکیلاتی برنامه



	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

5. تعریف مرجعیت در این طرح و رویکرد و گستره آن:

5-1. مرجعیت یا سرآمدی پژوهشی:

مرجعیت یک واژه عربی است که به خاطر پشتوانه دینی و فرهنگی آن در جامعه اسلامی عنوان این برنامه شده است. به نظر می رسد معادل فارسی مناسب آن **سرآمدی پژوهشی** باشد که مورد استفاده وزارت عتف است و همه ساله به مناسبت هفته پژوهش سرآمدان پژوهشی دانشگاهی انتخاب و مورد تقدیر قرار می گیرند. با وجود انتخاب سرآمدان پژوهشی توسط وزارت مزبور، به دلایل زیر ما همچنان به اجرای این طرح نیازمندیم:

- سرآمد پژوهشی منتخب وزارت در برنامه سالانه معرفی یک سرآمد برای همه رشته های علوم انسانی است و با توجه به گستردگی طیف رشته های علوم انسانی لازم است انجمن علمی رشته زبان و ادبیات عربی نیاز به کشف و معرفی سرآمدان پژوهشی این رشته را برطرف نماید.
 - ما مدعی هستیم شاخص های تعیین سرآمدی پژوهشی که مبنای انتخاب وزارت عتف است در عین حال که جنبه های مثبتی دارد و شامل بررسی رزومه پژوهشی اعضای گروه های دانشگاهی است ولی مرجع علمی صاحب نظریه ای که منجر به گسترش مرزهای دانش شده است لزوما با تعداد کمی کتاب ها و مقالات تألیفی یا طرح های پژوهشی به دست نمی آید. به علاوه ممکن است استادان برجسته ای در کشور در برنامه وزارت شرکت نکنند ولی واقعا به خاطر یک کتاب یا یک مقاله صاحب جدیدترین نظریه علمی باشند. ما با این طرح دنبال تعیین سازوکارهای متفاوتی برای تعیین مراجع علمی واقعی در رشته خود هستیم.
- ما با کلیدواژه **مرجعیت** به دنبال کشف و معرفی دو محور زیر در هر یک از حوزه های تخصصی رشته خود هستیم:

5-1-1. محور اصلی: کشف آخرین نظریه علمی که مرز دانش در آن حوزه تخصصی است.

این نظریه باید متقن و منسجم سازگار با اصول نظریات آکادمیک، که در آن حوزه تخصصی مرز دانش را ترسیم می کند¹.

¹. شروط لازم برای تدوین یک نظریه علمی. (به نقل از کتاب فن بیان؛ بلاغت عصر جدید اثر محمد خاقانی اصفهانی):
تدوین یک نظریه با ارائه یک نظر علمی متفاوت است. نظریه علمی باید منظومه فکری منسجمی را ارائه دهد.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

5-1-2. محور فرعی: دانشمند نظریه پرداز

در این محور باید دانشمندی که به درک و تبیین آن نظریه نایل شده و این افتخار را دارد که با لقب مرجع علمی در پژوهش های در دست انجام، و بیش از مراجع گذشته **مورد استناد (Reference)** قرار گرفته است، شناسایی و معرفی شود. فرعی بودن معرفی صاحب نظریه نسبت به اصل نظریه از این روست که هدف خود نظریه پرداز هم بجای تبلیغ شخصیت خود به دنبال کسب اجماع علمی نسبت به نظریه خویش است. ولی اخلاق علمی ایجاب می کند وقتی نظریه علمی و جاهت و مقبولیت لازم برای اعلام به عنوان مرز دانش را کسب کرد صاحب نظریه مورد قدردانی قرار گیرد.

تعریف مرجعیت علمی به عنوان منبع مورد استناد، ابهامی دارد که توضیحات زیر در رفع آن تصریح می شود: ما استناد را به دو معنی مختلف به کار می گیریم:

منظومه فکری منسجم، ویژگی نظریه پردازی است که:

- همه اجزاء (متغیرهای) لازم را به طور کامل و جامع می بیند؛
 - هریک از اجزا را در جای صحیح خود قرار می دهد؛
 - اجزای کل مجموعه در نظر او نظم و طبقه بندی مناسبی دارند؛
 - روابط اجزا در منظومه فکری او کاملاً منطقی است؛
 - مجموع روابط اجزا به بهترین شکل او را به هدف می رساند؛
 - با جامع نگری، نظام کامل سامانمند و شبکه منسجم به هم پیوسته ای عرضه می کند.
- به علاوه؛ تدوین یک نظریه علمی نیازمند تفکر تولیدی است:
- تفکر تولیدی: تفکر تولیدی در مقابل تفکر تقلیدی قرار دارد و نوعی تفکر اجتهادی است. فرد با تفکر تولیدی ویژگی هایی دارد:
- حوزه دانشی خود را به طور عمیق فرا گرفته است؛
 - علاوه بر توانایی حل مسئله، قادر به طرح پرسش های جدید و بنیادین است؛
 - در گسترش مرزهای دانش و تکمیل حوزه های دانشی مربوط به تخصص خود سهیم است؛
 - روش های نوینی در حل مسئله به کار می گیرد؛
 - اهتمام ویژه ای به کاربردی کردن دانش خود دارد؛
 - شجاعت و خلاقیت دارد.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

5-1-3. مرجعیت و استناد به معنی نقل مطلب

الف) گاهی منظور از استناد نقل مطلب است، مثل این که فیزیکدانی در پژوهش خود یک نظریه علمی مربوط به دو قرن پیش را نقل کند. نقل قول: استناد به معنی متعارف است. او برای رعایت امانت علمی مطلب مقاله خود را با منبعی مربوط به دو قرن پیش مستند می کند.

5-1-4. مرجعیت و استناد به معنی اتکا و مبنا قرار دادن یک نظریه علمی

ب) در این جا منظور ما معنی دقیق تری از استناد است. استناد در این جا دقیقا به معنای لغوی کلمه اتکا کردن و تکیه زدن به یک نظریه علمی است. این معنی از استناد ایجاب می کند هر پژوهشگری در هر جستار آکادمیک در هر رشته علمی تنها و تنها به آخرین نظریه علمی آن حوزه که مقبولیت لازم را کسب کرده استناد کند یا متکی باشد. محقق می تواند مطالب فیزیکدانان ده قرن پیش را به معنی اول نقل کند ولی مجاز نیست به آن ها به معنی دوم استناد کند یا متکی باشد، چون این اتکا عین ارتجاع است. یک ستاره شناس مسلمان تنها مجاز است نظریه ای علمی از خواجه نصیر الدین طوسی در علم هیأت را نقل کند اما امروز که با تلسکوپ هابل امکان دیدن کهکشان و انفجارهایی با فاصله 13 میلیارد سال نوری از زمین به دست آمده است پژوهشگر این عصر حق تکیه زدن (استناد کردن) به محققی را که 8 قرن پیش در رصدخانه مراغه از فناوری های شگفت انگیز دوره ما بی بهره بوده است ندارد.

بنابراین؛ استناد واقعی به معنی دوم تنها و تنها به آخرین نظریه علمی مقبولیت یافته در عصر حاضر و جاهت دارد و این مبناي ارزشمند ایجاب می کند هر پژوهشگری در اولین گام مرز دانش در زمان خود را بشناسد. این چیزی است که ما با کلیدواژه مرجعیت و نشان مرجعیت در رشته زبان و ادبیات عربی به دنبال کشف و معرفی آن هستیم.

هدف ما از این طرح این است که روشن کنیم مثلا کرسی نظریه پردازی و پرچم ابتکارات نو در حوزه صرف و نحو یا ادبیات تطبیقی و به دست کیست؟
 قابل ذکر است در صورت اجرایی شدن این طرح مرجعیت نانوشته دیگری هم به وجود خواهد آمد، که آن مرجعیت انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی و استناد به بانک اطلاعاتی و دستاوردهای علمی انجمن در این برنامه توسط پژوهشگران جهان است، و این مرجعیت به نوبه خود برای کشور ما بسیار ارزشمند است.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

5-1-5. مستندات قرآنی و دینی مرجعیت:

به نظر ما مرجعیت با تعریف بالا مبنای قرآنی دارد و در آیات فراوانی از جمله آیه زیر مورد تأکید قرآن کریم است:

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ
 التوبة/122

عبارت آخر این آیه بر رجوع و مرجعیت تأکید کرده است.² البته ما در رشته زبان و ادبیات عربی با فقه احکام مرتبط نیستیم، ولی قوام این رشته نیز بر تفقه است، مثلاً فقه اللغة همان زبانشناسی است. فقه به معنی عام خود شامل هر تخصص دقیق علمی می شود. افعال لینفروا، لیتفقوها، لینذروا و یحذرون به صیغه مضارع آمده و مفاد آن این است که منش علمی مستمر جامعه ایمانی باید چنین باشد، و این با مرجعیت به معنی رجوع و اتکا به علمای سلف سازگار نیست. و نیز آیه: ((واسئلوا أهل الذکر إن کنتم لاتعلمون)) النحل/43.

موضوع دیگر این که عنوان **مرجعیت** در جهان اسلام بویژه تشیع در دل خود حاوی یک ارزش واقعا ستودنی هم هست، و آن این که در فقه ما وقتی کسی به مرتبه اجتهاد و مرجعیت رسید نه تنها بر او جایز نیست زین پس از فرد دیگری تقلید کند بلکه تقلید برای او حرام خواهد بود، و این چیزی است که ما در رشته علمی خود بدان نیازمندیم: نیازمند افرادی که دنبال مرجعیت باشند و به مراتب والایی از علم دست یابند که تقلید از دیگران برای آنان حرام باشد.

5-2. رویکرد:

رویکرد این طرح کاملاً **پژوهشی** است، و ما در صدد شناسایی و معرفی و تقدیر از سرآمدان پژوهشی در دو بخش ملی و بین المللی هستیم. بنابراین سرآمدی آموزشی اعضای جامعه هدف از حیطة آن بیرون است.

به نظر ما ممکن است فردی در آموزش سرآمد باشد و از بهترین الگوهای تدریس با موفقیت استفاده کند، اما دستی در گسترش مرزهای دانش نداشته باشد. هدف ما گسترش مرزهای دانش است.

² با عنایت به این که در این آیه صاحب نظریه باید به مردم رجوع کند و مردم مرجع معرفی شده اند که اوج مردم سالاری در رویکرد علمی را ترسیم می کند. اما نکته مورد نظر ما اصل رجوع یا مراجعه علمی است.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

5-3. گستره

نشان "مرجعیت در زبان و ادبیات عربی" یک طرح کلان و راهبردی ملی/بین المللی است، و برای اجرای آن هفت مرحله پیش بینی شده است که سه مرحله اول آن در **سطح کشوری**، و چهار مرحله بعد در **سطح بین المللی** تعریف شده است.

6. اهداف:

- تأسیس یک بانک اطلاعاتی حاوی همه دارندگان مدرک دکتری زبان و ادبیات عربی در جهان در گام اول برنامه، و تفکیک آنان در 20 حوزه تخصصی برای روشن شدن میزان گرایش به هر حوزه و نیز مشخص شدن حوزه هایی که در پژوهش مورد غفلت قرار گرفته اند.
- آشنایی دارندگان دکتری زبان و ادبیات عربی با افراد هم تخصص و هم حوزه خود در کشور و در جهان، برای تسهیل ارتباطات علمی و پژوهشی میان آنان.
- تعیین استادان سرآمد پژوهشی در 20 حوزه از حوزه های تخصصی زبان و ادبیات عربی در هر یک از کشورهای عضو این برنامه، به منظور ایجاد رقابت سالم علمی در میان استادان و محققان این رشته بویژه استادان و پژوهشگران جوان، با اعطای نشان مرجعیت درجه سه.
- تعیین استادان سرآمد در 20 حوزه از حوزه های تخصصی زبان و ادبیات عربی در جهان برای ایجاد رقابت علمی و تحرک در گستره این رشته، با اعطای نشان مرجعیت درجه دو.
- تعیین مرجع علمی سرآمد در 20 حوزه از حوزه های تخصصی در رشته های زبان و ادبیات جهان برای تشخیص مرزهای دانش در این رشته علمی، با اعطای نشان مرجعیت درجه یک.
- بررسی راهکارهای دستیابی دوباره به مرجعیت علمی در حوزه زبان و ادبیات عربی، به منزله یکی از مقدمات ضروری برای آرمان و راهبرد تأسیس "تمدن بین الملل اسلامی".

7. درجات (یا سطوح) نشان مرجعیت

ما برای انتخاب سرآمد پژوهشی در یک حوزه از حوزه های رشته زبان و ادبیات عربی ناگزیریم با غربالگری از میان کسانی که در مظان سرآمدی هستند فرد قوی تر را انتخاب کنیم.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

ممکن است این فرد در کشور ما صاحب نظریه نو نباشد، و نوآوری او در حد نقد یک نظریه موجود یا بجای نظریه در حد ارائه یک نظر علمی نو باشد. در این صورت او از نظر متولیان این برنامه، سرآمد کشوری محسوب می شود ولی با سرآمد جهانی در حوزه زبان و ادبیات عربی فاصله دارد.

در یک سطح بالاتر، سرآمد جهانی یک حوزه زبان عربی ممکن است از سرآمد جهانی حوزه عمومی ضعیف تر باشد. مثلاً در نقد ادبی میان متخصصان ادبیات عربی حرف اول را بزند ولی به پای سرآمد جهانی نقد ادبی عمومی نرسد. در این موارد، باید با مسامحه سرآمدان را در حوزه کشوری و حوزه متخصصان عربی جهان انتخاب کرد، و در عین حال فاصله ها تا مرجعیت بین المللی روشن می شود، و میزان فاصله علمی سرآمدان رشته عربی از مراجع جهانی روشن خواهد شد که فی نفسه گام ارزشمندی است.

بر این اساس؛ نشان مرجعیت در سه سطح یا درجه با عناوین: نشان درجه یک، نشان درجه دو و نشان درجه سه به شرح زیر به حایزان شرایط اعطا خواهد شد:

7-1. نشان درجه 3 مرجعیت:

این نشان به پژوهشگری تخصیص می یابد که فعالیت های پژوهشی اش برای هیأت داوران کشوری در هر یک از کشورهای شرکت کننده در این برنامه، قوی تر از همکارانش در آن کشور باشد، او هرچند دارای نظریه علمی جدید نیست، ولی با نوآوری ها یا نظرات علمی خود سرآمد پژوهشی یکی از 20 حوزه تخصصی در کشور خویش است.

7-2. نشان درجه 2 مرجعیت:

این نشان را هیأت داوران بین المللی این برنامه به پژوهشگری اعطا می کند که متخصص زبان و ادبیات عربی است، و با فعالیت های پژوهشی خود ثابت کند نظریه ای علمی در تراز یا قابل رقابت با نظرات مشابه در سایر رشته های زبان و ادبیات عرضه کرده است و نظریه او در میان متخصصان این رشته حرف اول را می زند.

7-3. نشان درجه 1 مرجعیت:

این نشان را هیأت داوران بین المللی به پژوهشگری اعطا می کند که برای هیأت اثبات شود در یکی از 20 حوزه تخصصی این برنامه، به درجه نظریه پردازی رسیده، و یک نظریه علمی منسجم را که باعث ایجاد چشم اندازی

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

نو در آن تخصص شده عرضه کرده باشد، و نظریه اش بر اساس رأی هیأت داوران بین المللی به حد لازم و جاهت علمی و تأثیرگذاری مطلوب در آن رشته رسیده باشد. نظریه مزبور باید از نظر هیأت مزبور بر نظریات علمی مشابه در رشته های زبان و ادبیات جهان برتری علمی داشته باشد.

8. مقایسه این نشان و درجات سه گانه آن با جوایز علمی و سایر موارد مشابه در دنیا:

در کشورهای مختلف دنیا برنامه های متنوع کشوری، منطقه ای و بین المللی برای تشویق سرآمدان و نخبگان در زمینه های مختلف علمی، ادبی، هنری، ورزشی، اقتصادی، فرهنگی و وجود دارد که متولی برخی از آنها دولت ها و برخی دیگر توسط سازمان های مردم نهاد (NGO) اجرا می شوند.

8-1. اصطلاحات مربوط در انگلیسی، عربی و فارسی:

- در زبان انگلیسی برای اعطای نشان ها و جوایز از اصطلاحات زیر استفاده می شود:

Award – Medal - Scientific merit - Scholarly excellence - Order of scholarly authority

- در زبان عربی از اصطلاحات زیر استفاده می شود: وسام، جائزه، میدالیه
- و در فارسی از اصطلاحات نشان و جایزه استفاده می شود. ما برای برنامه مرجعیت **نشان** را ترجیح دادیم.

8-2. ترجمه عنوان برنامه به زبان های مختلف:

المترجم	الترجمة	اللغة	
محمد خاقانی اصفهانی	نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی	الفارسية	1.
د. پیام عباسی	Order of scholarly authority in Arabic Language and Literature	الانكليزية	2.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	
---	--	---

أ.د. عبدالنبي الأشقر	Ordre de l'Autorité académique en langue et littérature arabes	الفرنسية	3.
د. محمد شهيد الإسلام	আরবী ভাষা ও সাহিত্যে বুৎপত্তির স্বীকৃতি	البنغالية (بنغلا)	4.
نور زامير	Pakar rujuk bahasa arab dan kesusasteraan	المالائيه	5.
د. أيوب عبدالقادر كانجا	เหรียญเชิดชูเกียรติผู้สร้างคุณูปการในด้านภาษาและวรรณคดีอาหรับ	التايلندية angsana new	6.
محمد أحمد عبد الرحيم	Arap Dili ve Edebiyatı Bilimsel Yetkinlik Nişanı	التركية	7.
د. تاج الدين المناني	अरबी भाषा में वैज्ञानिक संदर्भ का पदक और दुनिया की विभिन्न भाषाओं में इसका साहित्य	HINDI	8.
د. تاج الدين المناني	അറബി ഭാഷയിലും ലോകത്തിലെ വിവിധ ഭാഷകളിലെ സാഹിത്യത്തിലും ശാസ്ത്രീയ റഫറൻസിന്റെ മെഡൽ	Malayalam	9.
تشينغ شي تينغ	阿拉伯语语言文学学术权威奖章	الصينية	10.

3-8. نمونه هایی از نشان ها و جوایز علمی در جهان، کشورهای عربی و ایران

نمونه های زیر قابل ذکرند:

1-3-8. در جهان:

جایزه نوبل - جایزه پولیتزر (Pulitzer Prize) - جایزه ادبی بوکر من - جایزه ادبی پن فاکتر - جایزه ادبی سروانتس - جایزه ادبی گنکور - جایزه ادبی فمینا - جایزه آسترید لیندگرن - جایزه ادبی اورنج - جایزه ادبی هانس کریستین آندرسن - جایزه کتاب اول گاردین - جایزه ادگار آلن پو - جایزه ادبی کشورهای مشترک المنافع

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

8-3-2. در کشورهای عربی

- جائزة البوکر العربیة - جائزة كتارا للرواية العربیة - جائزة الشيخ زايد للكتاب - جائزة نجیب محفوظ -
- جائزة الملتقى للقصّة القصيرة

8-3-3. در ایران:

- جایزه جهانی Make
 - جایزه جهانی مصطفی (ص)؛ نشان عالی علم و فناوری جهان اسلام
 - نشان های فراوان دیگر مانند نشان شهروندی (شهرداری تهران) - نشان علمی دکتر ثقفی -
 - **جوایز ادبی دولتی ایران:** جایزه کتاب سال - جایزه جلال آل احمد - جایزه ادبی پروین اعتصامی - جایزه قلم زرین - جایزه لاک پشت پرنده
- (اطلاعاتی در مورد برخی از این جوایز در پیوست شماره یک این اساسنامه آمده است)

8-4. مزایای منحصر به فرد نشان مرجعیت در زبان و ادبیات عربی در مقایسه با سایر نشان ها و جوایز

- 1- نشان های علمی متعارف در دنیا در هر بار به یک سرآمد از مجموعه ای از دانش ها (مثل نشان مصطفی) یا مجموعه ای از یک گروه دانش یا یک رشته علمی (مثل فیزیک نوبل) اعطا می شود. ولی نشان مرجعیت در یک رشته علمی یعنی زبان و ادبیات عربی 20 حوزه تخصصی را از یکدیگر تفکیک کرده و هر بار به 20 سرآمد ملی یا بین المللی در هر 20 حوزه اعطا می شود. مزیت این تنوع بها دادن به سرآمد تک تک این حوزه هاست و اگر به کل رشته به یک سرآمد تعلق گیرد سرآمدان حوزه های دیگر - گاه در سالیان متمادی - به عنوان سرآمد معرفی نمی شوند

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

2- معرفی مرجع علمی ملی یا بین المللی در هریک از 20 حوزه تخصصی از حوزه های رشته زبان و ادبیات عربی برای نخستین بار در جهان مرزهای دانش را به تفکیک این حوزه ها مشخص خواهد کرد، و در اختیار پژوهشگران جهان قرار خواهد داد.

3- جمع آوری اطلاعات متخصصان رشته زبان و ادبیات عربی به تفکیک 20 حوزه تخصصی باعث معرفی آنان خواهد شد. شناختی که متخصصان یک حوزه از پژوهشگران هم تخصص خود به دست می آورند سهم بالایی در هم افزایی علمی آنان و همکاری های پژوهشی آینده آنان خواهد داشت. این همکاری مصداق بارزی از دستور مربوطه در این آیه شریفه قرآن کریم است که فرمود: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ (آل عمران: ۲۰۰)

4- در حال حاضر امتیاز قابل استفاده برای برگزیدگان نشان مرجعیت فقط علمی و معنوی است، مانند استفاده از امتیاز ارتقاء رتبه. اگر به لطف خدا در آینده فرد یا نهادی از این نشان حمایت مادی هم کرد جایزه مالی به جایزه معنوی و علمی افزوده خواهد شد.

9. جامعه هدف:

جامعه هدف در این طرح:

- تمام دارندگان مدرک دکتری در رشته های وابسته به زبان و ادبیات عربی (زبان و ادبیات عربی، آموزش زبان عربی و مطالعات ترجمه عربی) و معادل حوزوی آن یعنی دانش آموختگان سطح چهار حوزه های دینی معتبر با گرایش پژوهشی حوزه های زبان و ادبیات عربی در داخل کشور برای اعطای نشان درجه 3 در بخش ملی،
 - حائزین این مدرک در سراسر جهان برای اعطای نشان درجه 2، در بخش بیناعربی،
 - پژوهشگران صاحب نظریه جهانی در همه رشته های زبان و ادبیات جهان برای اعطای نشان درجه 1.
- در همه این موارد، شرط عضویت، هیأت علمی دانشگاهی بودن، یا شاغل بودن نیست.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

10. حوزه های 20 گانه سرآمدی در زبان و ادبیات عربی

1. زبانشناسی
2. آموزش زبان عربی
3. ترجمه
4. صرف و نحو
5. بلاغت
6. عروض و قافیه
7. تاریخ ادبیات
8. ادبیات جاهلی تا عباسی
9. ادبیات میانه و اندلس
10. ادبیات معاصر
11. مکاتب ادبی
12. گفتمان کاوی
13. نشانه شناسی
14. سبک شناسی
15. معناشناسی
16. نقد ادبی
17. ادبیات تطبیقی
18. روایت شناسی و ادبیات داستانی
19. ادبیات پایداری
20. عربی و دانش های میان رشته ای

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

10. گام های اجرای طرح یا برنامه اقدام (Action Plan):

از هفت گام اجرایی زیر، گام های 1 تا 3 در سطح کشوری (در هریک از کشورهای عضو این برنامه)، و گام های 4 تا 7 در سطح بین المللی اجرا می شوند.

فعالیت های اجرایی سطح ملی (در ایران) در بخش فارسی تارنمای انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی، و در سطح بین المللی در صفحه عربی این تارنما در بخش امور بین الملل و راهبردی فعال است.

11-1. گام اول: تأسیس بانک اطلاعاتی با جمع آوری اطلاعات همه دارندگان مدرک دکتری

زبان و ادبیات عربی جهان و دسته بندی آنان برای تشکیل 20 گروه تخصصی

اطلاعات مزبور از طریق ثبت نام برخط افراد جامعه هدف دریافت، و در جدولی شامل 20 حوزه تخصصی دسته بندی و بارگذاری می شود. در این فرم افراد باید یک یا حد اکثر دو حوزه تخصصی خود را اعلام کنند. این یک یا دو حوزه تخصصی ترجیحا حوزه اصلی رساله دکتری فرد است مگر این که او در موضوعی خارج از رساله دکتری خود با سایر فعالیت های پژوهشی خود حائز تخصص بیشتری شده باشد.

در این مرحله همکاران محترم می توانند علاوه بر اطلاعات خودشان برای تسریع در اجرای نشان، اطلاعات سایر دارندگان مدرک دکتری زبان و ادبیات عربی را نیز ارسال کنند. مبنای این گام خود اظهاری است.

11-2. گام دوم: شرکت در رقابت های انتخاب سرآمد پژوهشی در هر حوزه با مشارکت

اعضای گروه های تخصصی

منظور از گروه های تخصصی همه دارندگان دکتری زبان و ادبیات عربی هستند که در یک حوزه تخصصی قرار گرفته اند. از اعضای گروه های تخصصی دعوت می شود برای تعیین سرآمدان ملی در هر حوزه، یا خود یا هر فرد دیگری را شایسته شرکت در رقابت این مرحله می دانند معرفی کنند. این رقابت هر سال با اعلام فراخوان تکرار و با تکمیل و ارسال موارد زیر در صفحه ویژه برخط در سامانه طرح انجام می شود:

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

- ارسال اطلاعات برخط گام دوم. در فرم مربوط به گام دوم افراد داوطلب شرکت در رقابت انتخاب سرآمدان باید نوآوری های پژوهشی خود یا نامزد مورد نظر خود را به اختصار تشریح کنند. این نوآوری ها می تواند در قالب رساله یا پایان نامه، کتاب، مقاله، طرح پژوهشی یا کرسی نظریه پردازی یا نقد باشد.
- برای کسانی که خود را نامزد احراز نشان درجه سه معرفی می کنند تصویر مدرک دکتری زبان و ادبیات عربی یا معادل حوزوی آن، و رزومه علمی پژوهشی صرفا در حوزه مورد تقاضا را به ضمیمه جدول گام دوم می کنند. در صورت تمایل به شرکت در دو حوزه فرد باید دو رزومه پژوهشی مجزا ارسال کند.
- هر فرد در یک دوره فقط می تواند در یک حوزه تخصصی داوطلب سرآمدی باشد.

در این مرحله مدیر حوزه تخصصی با دسته بندی و تنظیم فعالیت های نوآورانه نامزدهای رقابت سرآمد ملی این نوآوری ها را در اختیار اعضای آن تیم (کسانی که آن تخصص را در گام اول به عنوان تخصص اول خود انتخاب کرده اند) می گذارد. و با رأی گیری از همه اعضای گروه تخصصی 5 نامزد را که حائز بیشترین آراء شده اند به مدیر برنامه معرفی می کند.

11-3. گام سوم: تشکیل هیأت های داوری کشوری برای تعیین سرآمدان پژوهشی کشوری و

اعطای نشان درجه 3 مرجعیت علمی

در هر حوزه تخصصی هیأت داوری سه نفره ای با حضور و ریاست یک داور از طرف انجمن و دو داور از طرف شورای سیاستگذاری کشوری تشکیل می شود و رزومه پژوهشی 5 سرآمد آن حوزه را که از سوی مدیر برنامه معرفی شده اند بررسی، و در صورت لزوم اطلاعات مورد نیاز را از آنان دریافت می کند و سرانجام یک نفر را به عنوان سرآمد پژوهشی آن حوزه انتخاب و برای دریافت نشان درجه 3 مرجعیت به انجمن ایرانی معرفی می کند. این گام به طور همزمان در هر یک از کشورهای شرکت کننده در این برنامه اجرا خواهد شد. منتخبان گام سوم در جلسه سالانه مجمع عمومی انجمن مورد تقدیر قرار می گیرند و گواهی رسمی مرجعیت علمی درجه 3 با امضای رئیس انجمن و رؤسای نهادهای همکار داخلی و خارجی به آنان تقدیم خواهد شد، و اسامی آنان همراه با رزومه مربوط به آن تخصص در صفحه مخصوص در تارنمای انجمن منتشر می شود.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

11-4. گام چهارم: فراخوان رقابت در گام چهارم، و اعطای نشان مرجعیت علمی درجه 2 در

20 حوزه تخصصی

با اتمام گام سوم، مدیر برنامه با بیانیه ای به زبان عربی آغاز رقابت بین المللی برای احراز سرآمدی پژوهشی در میان همه متخصصان زبان و ادبیات عربی را صادر می کند. این مهم با تکمیل برگ نامۀ برخط گام چهارم صورت می گیرد. مدیر برنامه مسئول هماهنگی میان سرگروه های تخصصی کشورهای مختلف برای انجام رأی گیری و انتخاب 5 سرآمد حائز بیشترین آراء است. سرانجام با تشکیل هیأت های داوری بینا عربی جهت بررسی رزومه و نوآوری های علمی نامزدان 20 نفر در 20 حوزه تخصصی انتخاب و به انجمن ایرانی معرفی می شوند.

11-5. گام پنجم: فراخوان رقابت در گام پنجم برای اعطای نشان مرجعیت درجه 1 در 20

حوزه

با اتمام گام چهارم، مدیر برنامه با بیانیه ای به زبان عربی آغاز رقابت بین المللی برای احراز مرجعیت علمی در میان همه متخصصان همه رشته های زبان و ادبیات جهان را صادر می کند در 20 حوزه این برنامه صادر می کند. این مهم با تکمیل برگ نامۀ برخط گام پنجم صورت می گیرد. مدیر برنامه مسئول هماهنگی میان سرگروه های تخصصی کشورهای مختلف برای انجام رأی گیری و معرفی 5 نامزد مرجعیت جهانی از میان حائز بیشترین آراء است.

11-6. گام ششم: تشکیل هیأت داوران برای اعطای نشان مرجعیت درجه 1 در 20 حوزه

در این گام، با تشکیل هیأت های داوری بین المللی که با همفکری نهادهای بین المللی مرتبط با رشته های زبان و ادبیات انتخاب خواهند شد، نظریه علمی 5 نامزد گام پنجم در هریک از 20 حوزه تخصصی بررسی و قوی ترین و جدیدترین نظریه علمی آن حوزه تعیین و صاحب آن اعلام می شود.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

11-7. گام هفتم: برگزاری نشست بین المللی معرفی و اعطای نشان به مراجع علمی جهانی
 این نشست در بالاترین سطح ممکن علمی با همکاری وزارت های خارجه و عتف و بنیاد نخبگان تشکیل خواهد شد، و نشان بین المللی درجه 1 مرجعیت علمی به انتخاب شدگان گام ششم اعطا خواهد شد.

12. بودجه و امور مالی برنامه

این بخش جزو مسئولیت های هیأت مدیره انجمن ایرانی است. هیأت مدیره می تواند خود این بخش را سامان دهد یا کارگروه ویژه از متشکل از برخی اعضای هیأت را مأمور این کار نماید. تصویب مبلغ دریافتی لازم از داوطلبان رقابت در انتخابات سرآمدی برای تأمین نیازمندی های مالی برنامه به ویژه هزینه هیأت داوران و نیز تلاش برای تأمین مالی بودجه این طرح از سوی نهادهای دولتی و غیر دولتی داخلی و خارجی برعهده هیأت مدیره انجمن یا کارگروه مالی منتخب آن است.

13. تصویب اساسنامه

- این اساسنامه در 13 ماده در جلسه مورخ 1399/04/04 به تصویب هیأت مدیره انجمن ایرانی رسید، و از سال 1399 به اجرا در می آید.
- در طول برنامه اصلاحاتی یا تعدیل هایی که به تشخیص مدیر برنامه باید در متن این اساسنامه اعمال شود توسط وی به هیأت مدیره انجمن پیشنهاد و در صورت تصویب از آن پس اجرا می شود.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

پیوست شماره 1: شیوه نامه اجرایی گام دوم (نحوه انتخاب سرآمدان پژوهشی ملی برای اعطای نشان درجه سه مرجعیت)

21 اصل گام دوم در برنامه نشان مرجعیت

مصوب جلسه مشترک سرگروه های تخصصی ملی و هیأت مدیره انجمن ایرانی زبان و ادبیات

عربی در جلسه مجازی 1399/5/28

1. گام اول از هفت گام تعریف شده در برنامه نشان مرجعیت فراگیر و به هدف تأسیس بانک اطلاعاتی از همه دارندگان مدرک دکتری در رشته های زبان و ادبیات عربی در سراسر جهان طراحی شده است. این گام جنبه صرفا مقدماتی دارد و به منظور شناسائی اعضای جامعه هدف برای ورود به گام دوم که در حقیقت آغاز برنامه های اصلی نشان مرجعیت محسوب می شود طراحی شده و به طور مستمر به جذب اعضای جدید ادامه خواهد داد.	
2. گام دوم که تشکیل 20 گروه تخصصی از زیرمجموعه های رشته زبان و ادبیات عربی است سنگ بنای تمام فعالیت های علمی برنامه نشان مرجعیت را تشکیل می دهد. لذا این گام سرنوشت ساز و برای تضمین موفقیت برنامه بسیار مؤثر است.	
3. از گام دوم تا گام نهایی (گام هفتم) تمام رویکرد برنامه نشان مرجعیت پژوهشی است و فعالیت های آموزشی اعضا در آن هی تأثیر و مداخلیتی ندارد. هدف از این برنامه در یک جمله رصدکردن آخرین نظریه های پژوهشی در ترسیم مرزهای دانش برای پژوهشگران به ویژه	



اساسنامه نشان مرجعیت علمی

در زبان و ادبیات عربی

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها



دانشجویان دکتری رشته های زبان و ادبیات عربی در جهان است. ممکن است استادانی در آموزش زبان و ادبیات عربی و در کلاس های درس استادان بسیار موفق باشند ولی از خود نظریه علمی و نوآوری علمی نداشته باشند. شناسایی و تکریم آنان هدف این برنامه نیست.	
انتخاب سرگروه صرفا جنبه اداری دارد و سرگروه لزوما ممتازترین عضو گروه از نظر پژوهشی نیست.	4.
نامزدی سرگروه ها در گروهی که در آن مسئولیت سرگروهی دارند ممنوع است. البته آنان می توانند در گروه دیگری که تخصص دوم آنان محسوب می شود از طرف خودشان یا عضو دیگری نامزد شوند.	5.
گام دوم در اساسنامه محتوای کشوری دارد. هر گروه تخصصی در گام دوم فقط از اعضای ایرانی نشان مرجعیت تشکیل می شود تا سرآمد پژوهشی یعنی قوی ترین پژوهشگر ایرانی آن حوزه را شناسایی کند تا نشان درجه سه مرجعیت به وی تعلق گیرد. اعضای غیر ایرانی این برنامه فعلا مشمول گروه های تخصصی ایرانی نمی شوند و در صورت رسیدن به حدنصاب تعیین شده در اساسنامه خود می توانند در سطح کشورشان گروه های تخصصی تشکیل دهند.	6.
گام دوم در عین حال که در برگیرنده اعلام نامزدی افراد برای احراز سرآمدی پژوهشی و دریافت نشان درجه سه مرجعیت است این امکان را فراهم می کند که اعضای هر گروه بجای خود فرد	7.



اساسنامه نشان مرجعیت علمی

در زبان و ادبیات عربی

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها



	دیگری را که حایز شرایط می دانند معرفی کنند و لذا شایبه تواضع علمی و عدم استقبال توسط کسانی که خود را نامزد نمی کنند منتفی است.
8.	یکی از نقاط قوت برنامه نشان مرجعیت در مقایسه با سازوکار هیأت های ممیزه و نیز سازوکار تعیین سرآمدان پژوهشی و آموزشی در کشور تأکید بر ارزیابی کیفی بجای ارزیابی کمی است. در حالی که در آن سازوکارها تعداد مقالات و کتاب ها و برون دادهای پژوهشی نقش تعیین کننده دارد در برنامه نشان مرجعیت این امکان وجود دارد که یک متخصص با یک مقاله در صورتی که آن مقاله حاوی جدیدترین و کارآمدترین نظریه علمی پژوهشی باشد می تواند به کسب نشان مرجعیت برسد. به همین دلیل؛ داوطلب انتخاب به عنوان سرآمد باید بجای تأکید بر تنوع و تعدد کارهای پژوهشی خود بر ابتکاری که معتقد است برای گسترش مرز دانش انجام داده و کاری که آن را دارای اصالت و بداعتی بیشتر از کارهای رقیب خود می داند تکیه کند و آن را برای انتخاب کنندگان برجسته نماید.
9.	هریک از 20 گروه تخصصی اعلام شده به واقع یک رشته از دانش بشری است. بنابراین تعداد کم ثبت نام شدگان در برخی از این گروه ها هرگز به معنی اهمیت کمتر آن ها در مقایسه با گروه های شلوغ نیست. بلکه توجه بیشتر به آن ها می تواند مشوقی برای هدایت پژوهشگران به سمت آن گروه ها باشد. به همین دلیل سالانه از تمام گروه های تخصصی هرچند با تعداد اندک متخصصان و نامزدها، قوی ترین پرونده به نشان درجه سه مرجعیت نایل می شود. اکتفا به تخصص های پرمخاطب برای انتخاب سالانه این نگرانی را به همراه دارد که برخی تخصص



اساسنامه نشان مرجعیت علمی

در زبان و ادبیات عربی

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها



های کم مخاطب علی رغم نیازی که در پژوهش های علمی به آن ها داریم در حاشیه قرار گیرند و سال های متوالی سرآمد نداشته باشند و این به معنی عدم ترسیم مرز دانش در آن تخصص ها است که خلاف **هدف طلایی** این برنامه است. دریافت تعداد پرونده کم یا بسیار کم در برخی تخصص ها نباید مانع تعویق انتخاب سرآمد شود، چون مطمئنیم که در تمام 20 حوزه تخصصی کارهای پژوهشی توسط پژوهشگران کشورمان به شکل کتاب یا مقاله یا طرح پژوهشی انجام می شود. گروه های تخصصی باید با کار تیمی آن ها را شناسایی و معرفی کنند. تأکید می شود انتخاب سالانه سرآمد در گروه های تخصصی کم مخاطب و کم پرونده باعث می شود سرآمدان با رقابت ساده تری نشان مرجعیت را دریافت کنند و انگیزه استفاده از مزایای انتخاب دیگران به تشویق پژوهش در آن عرصه افزایش یابد. بر عکس؛ عدم انتخاب سالانه در این تخصص ها باعث نگرانی پژوهشگران آن حوزه از عدم انتخاب می شود و آنان را ناخواسته به تخصص های غیر مطلوب خود سوق می دهد.

10. انتخاب سالانه قویترین ابتکار پژوهشی در میان پرونده های ممیزی شده به هیچ وجه به معنی ترسیم واقعی مرز دانش در آن حوزه در کشور نیست، چون ممکن است نظریه های قوی تری در کارهای پژوهشی وجود داشته اما صاحبان آن نظریه خود را در برنامه نشان مرجعیت منعکس نکرده باشند و سرگروه و اعضای تخصصی نیز از آن مطلع نشده باشند. به همین دلیل هر سال در جلسه اهدای نشان مرجعیت بر این اصل تأکید خواهد شد که انتخاب ها در برنامه



اساسنامه نشان مرجعیت علمی

در زبان و ادبیات عربی

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها



نشان مرجعیت صرفا به معنی انتخاب از میان پرونده هایی است که ممیزی شده است. امکانات برنامه نشان مرجعیت چیزی بیشتر از این را اقتضا نمی کند و تکلیف ما لایطاق را بر نمی تابد.	
11. در صورتی که عضو گروه تخصصی فرد دیگری غیر از خود را نامزد سرآمدی پژوهشی و احراز نشان درجه سه مرجعیت نماید کافی است آن فرد پژوهشگری ایرانی و دارای مدرک دکتری زبان و ادبیات عربی باشد و نیازی به ثبت نام وی در سامانه برنامه نشان مرجعیت نیست.	
12. هریک از اعضای گروه های تخصصی که نسبت به آراء صادر برای تعیین سرآمد پژوهشی یا به طور کلی نسبت به عملکرد سرگروه انتقاد یا اعتراضی داشته باشد و مایل به طرح آن در گروه نباشد می تواند نظر خود را برای اخذ تصمیم در شورای سیاستگذاری یا شورای سرگروه های تخصصی ملی به مدیر برنامه انتقال دهد.	
13. اعضای گروه های تخصصی صرفا در دو گروه که به عنوان تخصص اول و دوم خود در گام اول ثبت کرده اند حق نامزدی خود یا فرد دیگری را به عنوان سرآمد پژوهشی دارند. احراز این شرط هنگام بررسی پرونده ها توسط کارگروه تخصصی بررسی می شود. ولی حضور علاقه مندانی که در گام اول ثبت نام کرده اند به شکل آزاد در هر تعداد از گروه های اطلاع رسانی و اتساعی بدون حق انتخاب برای دانش افزایی مجاز است.	
14. برای بررسی و پایش پرونده های نامزدی دریافت نشان مرجعیت در هر گروه تخصصی، یک کارگروه 3 نفری متشکل از سرگروه و دو متخصص دیگر از اعضای آن گروه که با هماهنگی	



اساسنامه نشان مرجعیت علمی

در زبان و ادبیات عربی

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها



سرگروه و مدیر برنامه انتخاب می شوند تشکیل می شود. در این غربالگری اولیه پرونده های فاقد ارزش حذف و اطلاعات مورد راستی آزمایی قرار می گیرد و سرانجام چند پرونده محدود به تشخیص کارگروه تعیین و اعلام می شود تا توسط مدیر برنامه به کارگروه داوری مرحله دوم تحویل شود.

کارگروه های داوری نهایی در گام دوم برای تعیین نهایی سرآمد پژوهشی هر گروه تخصصی جهت دریافت نشان درجه سه مرجعیت متشکل از سه نفر: سرگروه تخصصی و دو متخصص به انتخاب گروه عربی شورای بررسی متون پژوهشگاه علوم انسانی پس از تأیید هیأت مدیره انجمن هستند. تأکید می شود تنها وقتی یک پرونده حاوی یک ابتکار پژوهشی منتشر شده به عنوان پرونده برگزیده انتخاب می شود که دارای چکیده ای با استاندارد علمی ممتاز و قابل نشر نه تنها در سطح ملی بلکه در سطوح منطقه ای و بین المللی باشد. چون این پرونده معیار تعیین جایگاه علمی جمهوری اسلامی ایران در آن حوزه تخصصی است، و باید الگویی برای تحقق برنامه نشان مرجعیت در سطح منطقه ای (نشان درجه دو) و بین المللی (نشان درجه یک) باشد. چکیده های مزبور در صفحه نشان مرجعیت در سامانه انجمن منتشر می شود.

15. جدول زمانی مراحل بررسی پرونده های دریافت نشان درجه سه مرجعیت:

1. انتخاب تعداد محدودی پرونده های قابل قبول توسط کارگروه تخصصی حداکثر تا پایان آبان ماه.



اساسنامه نشان مرجعیت علمی

در زبان و ادبیات عربی

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها



2. متمیزی نهایی توسط کارگروه داوری حداکثر تا پایان دی ماه. 3. اعطای نشان درجه سه مرجعیت به سرآمدان پژوهشی برگزیده در اجلاس حقیقی یا مجازی مجمع عمومی سالانه انجمن تا پایان بهمن ماه.	16. صرفاً پرونده هایی در گروه های تخصصی گام دوم بررسی می شوند که توسط صاحبانشان یا یک عضو تخصصی در سامانه گام دوم به ثبت رسیده و به آن کد رهگیری تعلق گرفته باشد. این پرونده ها هنگام دریافت توسط مدیر برنامه جهت بررسی در گروه تخصصی مربوط منتشر می شود.
17. اگر نظر یا نظریه علمی که پس از بررسی و رأی گیری به عنوان نظریه برتر انتخاب شده باشد دارای نویسندگان متعدد باشد همه نویسندگان با امضای نامه ای به مدیر برنامه باید سهم خود را از تدوین آن نظریه اعلام کنند. در این صورت نشان درجه سه مرجعیت به نفر اول که بیشترین سهم را دارد تقدیم می شود ولی در گواهی که برای وی صادر می شود نام همکاران وی به ترتیب سهم اعلام خواهد شد.	18. هر عضو تنها می تواند یک نظر یا نظریه علمی را که معتقد است قوی ترین نظریه پژوهشی اوست در تخصص اول خود و در صورت تمایل تنها یک نظر یا نظریه علمی را در تخصص دوم خود پیشنهاد بدهد. بنابراین همکاران محترم باید از اعلام نظریه های مختلف در کاربرگ گام دوم پرهیز کنند.



اساسنامه نشان مرجعیت علمی

در زبان و ادبیات عربی

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها



19. برخی محققان برجسته در رشته ما به دلیل تواضع علمی مایل به نامزدی دریافت نشان مرجعیت نیستند. در این مورد مدیر برنامه با همفکری همکاران محترم به ویژه سرگروه های تخصصی مجاز است ضمن هماهنگی با آنان برای دریافت نظریات پژوهشی آنان از خود ایشان یا در صورت عدم همکاری آنان از سرگروه های محترم، خود برای ایشان پرونده تشکیل دهد تا در گروه تخصصی مربوط بررسی شود.	
20. هدف طلایی گروه های تخصصی رصد و پایش تحولات علمی پژوهشی در حوزه علمی مربوط برای انتخاب قویترین و روزآمدترین نظر یا نظریه علمی است. پس از دستیابی به این هدف، گروه های مزبور می توانند به عنوان هدف فرعی به مثابه کلوپ های علمی با هم افزایی و نشر اطلاعات علمی در آن حوزه نشاط علمی پژوهشی خود را با استفاده از تجارب همکاران هم گرایش بالا ببرند. در این هدف فرعی رزومه های فراگیر اعضا برای شناخت بیشتر از یکدیگر می تواند به اشتراک گذاشته شود. در تحقق این هدف فرعی توصیه می شود اعضای هر گروه تخصصی با تقسیم کار فعالیت های پژوهشی جدید در آن حوزه را در قالب جدول های کتاب، مقاله، همایش، طرح پژوهشی گردآوری و برای استفاده همگانی منتشر کنند.	
21. مهم ترین وظایف سرگروه به اختصار عبارتند از:	



اساسنامه نشان مرجعیت علمی

در زبان و ادبیات عربی

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها



- تلاش برای جذب حداکثری استادان مدرس و محقق در آن تخصص در گروه های عربی کشور برای عضویت و حضور فعال در تیم تخصصی.
- مدیریت پایش آخرین نظریه ها و ابتکارات پژوهشی توسط پژوهشگران آن تخصص در کشور.
- رفع نواقص پرونده های دریافتی نامزدهای دریافت نشان درجه سه مرجعیت از طریق تماس مستقیم با شرکت کنندگان.
- پرهیز از ارزیابی شخصی پرونده ها. در عوض: شفاف سازی نظریات علمی متقاضیان برای اعضای گروه و بسترسازی برای یک رأی گیری و انتخاب عادلانه و عالمانه تا معرفی فرد برگزیده.

پیوست شماره 2: صورت جلسه اعلام نیاج بررسی پرونده ها در کارگروه های

تخصصی و دآوری گام دوم

گروه تخصصی:

اعضای کارگروه تخصصی:

سرگروه:	عضو دوم:	عضو سوم:	تاریخ بررسی:
---------	----------	----------	-----------------

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

الف) بررسی مقدماتی در کارگروه تخصصی (شامل همه پرونده های ثبت نام شده در گام دوم تحویل شده از طرف مدیر برنامه):

نتایج بررسی: **قابل قبول** - **غیر قابل قبول** - **ناقص** (ارسال شده برای رفع نقص)

نام	مرتبه	دانشگاه	عنوان ابتکار پژوهشی	کد رهگیری	نتیجه بررسی
1.					
2.					
3.					

ب) بررسی نهایی (انتخاب 3 تا 5 پرونده قابل قبول و دارای چکیده استاندارد برای ارسال به کارگروه دآوری نهایی):

پرونده ها به ترتیب امتیاز کارگروه تخصصی:

پرونده اول:

کد رهگیری	نام	مرتبه	دانشگاه	عنوان ابتکار پژوهشی	محل انتشار
چکیده:					



اساسنامه نشان مرجعیت علمی
در زبان و ادبیات عربی
انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها



پیوند محل انتشار:

برونده دوم:

کد رهگیری	نام	مرتبه	دانشگاه	عنوان ابتکار پژوهشی	محل انتشار

چکیده:

پیوند محل انتشار:

برونده سوم:

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

کد رهگیری	نام	مرتبه	دانشگاه	عنوان ابتکار پژوهشی	محل انتشار
چکیده:					
پیوند محل انتشار:					

ارزیابی کارگروه تخصصی از میزان واقعی انعکاس بهترین ابتکارات پژوهشی در پرونده های انتخاب شده:

ما در اصل دهم از 21 اصل گام دوم به جامعه علمی مخاطب خود با صراحت گفته ایم: انتخاب سالانه قویترین ابتکار پژوهشی در میان پرونده های ممیزی شده به هیچ وجه به معنی ترسیم واقعی مرز دانش در آن حوزه در کشور نیست، چون ممکن است نظریه های قوی تری در کارهای پژوهشی وجود داشته اما صاحبان آن نظریه خود را در برنامه نشان مرجعیت منعکس نکرده باشند و سرگروه و اعضای تخصصی نیز از آن مطلع نشده باشند. با این حال، احتمال می دهیم پرونده های انتخاب شده شما تا چه میزان توانسته است مرز دانش در حوزه این کارگروه را ترسیم کند؛ :			
تا 25%	تا 50%	تا 75%	نزدیک 100%

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

امضای اعضای کارگروه تخصصی			
امضای سرگروه:	امضای عضو دوم:	امضای عضو سوم:	تأیید مدیر برنامه

.....

ج) بررسی و تعیین سرآمد پژوهشی توسط کارگروه داورى نهایی برای دریافت
نشان درجه به مرجعیت:

اعضای کارگروه داورى

سرگروه:	عضو دوم:	عضو سوم:	تاریخ بررسی:

سرآمد پژوهشی انتخاب شده:

کد رهگیری	نام	مرتبه	دانشگاه	عنوان ابتکار پژوهشی	محل انتشار
چکیده:					



اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی



پیوند محل انتشار:

ارزیابی کارگروه دآوری از میزان واقعی انعکاس بهترین ابتکارات پژوهشی در پرونده انتخاب شده:

ما در اصل دهم از 21 اصل گام دوم به جامعه علمی مخاطب خود با صراحت گفته ایم:

انتخاب سالانه قویترین ابتکار پژوهشی در میان پرونده های ممیزی شده به هیچ وجه به معنی ترسیم واقعی مرز دانش در آن حوزه در کشور نیست، چون ممکن است نظریه های قوی تری در کارهای پژوهشی وجود داشته اما صاحبان آن نظریه خود را در برنامه نشان مرجعیت منعکس نکرده باشند و سرگروه و اعضای تخصصی نیز از آن مطلع نشده باشند.

با این حال، **احتمال می دهیم** پرونده انتخاب شده شما تا چه میزان توانسته است مرز دانش در حوزه این کارگروه را ترسیم کند؛

تا 25%	تا 50%	تا 75%	نزدیک 100%
--------	--------	--------	------------

امضای اعضای کارگروه دآوری: تاریخ:

امضای سرگروه:	امضای عضو دوم:	امضای عضو سوم:	امضای مدیر برنامه :	امضای رئیس انجمن:
---------------	----------------	----------------	---------------------	-------------------

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

پیوست شماره 3: اطلاعاتی در مورد برخی جوایز علمی در جهان، کشورهای عربی، و ایران

در کشورهای مختلف دنیا برنامه های متنوع کشوری، منطقه ای و بین المللی برای تشویق سرآمدان و نخبگان در زمینه های مختلف علمی، ادبی، هنری، ورزشی، اقتصادی، فرهنگی و وجود دارد که متولی برخی از آنها دولت ها و برخی دیگر توسط سازمان های مردم نهاد (NGO) اجرا می شوند. نمونه های زیر قابل ذکرند:

در جهان:

- جایزه نوبل

 مجری: اکادمی سوئد اکادمی سلطنتی علوم سوئد انستیتی کارولینسکا کمیته نوبل، نروژ کشور: سوئد نروژ (تنها جایزه صلح)	جایزه نوبل معتبرترین جایزه ای است که در حوزه های علمی به یک دانشمند تعلق می گیرد. جایزه نوبل در سال ۱۸۹۵، به وصیت کارخانه دار و شیمی دان سوئدی، آلفرد نوبل که بیشتر او را به دلیل ابداع دینامیت می شناسند پایه گذاری شد. در سال ۱۹۰۱ میلادی، نخستین جوایز این بنیاد داده شدند. طبق وصیت وی، پنج جایزه به طور سالانه در رشته های فیزیک، شیمی، فیزیولوژی و پزشکی، ادبیات، اقتصاد و صلح؛ به افرادی تعلق می گیرد که بیشترین خدمت را به مردم کرده باشند. اگرچه وصیت نامه نوبل، بنیان گذار این جوایز بود اما طرح او کامل نبود و به دلیل پاره های موانع ۵ سال طول کشید تا بنیاد نوبل تأسیس شود. در ۱۰ دسامبر سال ۱۹۰۱ نخستین جوایز نوبل اهدا شد. ششمین جایزه یعنی جایزه یادبود نوبل علوم اقتصادی نیز در سال ۱۹۶۸ میلادی، توسط بانک مرکزی سوئد پایه گذاری شد که البته در لیست جوایز مرتبط با بنیاد نوبل جایی ندارد. ویکیپدیا
---	--

- جایزه پولیتزر (Pulitzer Prize)

	در روزنامه نگاری، ادبیات و موسیقی است که بخش های گوناگون دارد. این جایزه معتبرترین جایزه روزنامه نگاری در آمریکا است که هر ساله (از ۱۹۱۷) با نظارت دانشگاه کلمبیا به روزنامه نگاران،
---	---

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

کشور United States برگزارکننده <u>دانشگاه کلمبیا</u>	نویسندگان، شاعران و موسیقی دانان داده می شود. این جایزه به نام بنیان گذار آن <u>جوزف پولیتزر</u>، روزنامه نگار مجاری تبار آمریکایی، در سده نوزدهم نام گذاری شده است . هم چنین هر ساله بنیاد پولیتزر جوایز نیم میلیون دلاری خود را به بهترین عکس های خبری در زمینه های مختلف می دهد که در میان تمام عکس های خبری جهان به عنوان بهترین عکس خبری افشاگرانه و جسورانه معرفی می شوند.
---	--

در کشورهای عربی

در جهان عرب جوایز علمی و ادبی فراوانی اعطا می شود. برای این منظور از واژه های جائزه، قلابه، وسام، میدالیه استفاده می کنند. برخی از این جوایز در صفحه زیر نمایه شده است^۳:

• جائزة البوکر العربية

فی العام 2007، فی مدینة أبو ظبی بدولة الإمارات العربية المتحدة، أنشئت الجائزة العالمية للرواية العربية "أبی باف"، بتنظیم وتمویل من هیئة أبو ظبی للسياحة والثقافة، جائزة على غرار جائزة البوکر البريطانية ومدعومة منها أيضاً.

• جائزة كتارا للرواية العربية

مطلع عام 2014، أطلقت المؤسسة العامة للحي الثقافي في الدوحة – كتارا جائزة كتارا للرواية العربية، بدعمها وتحت إشرافها، وتهدف –بحسب المؤسسة– إلى "ترسيخ حضور الروايات العربية المتميزة عربياً وعالمياً، وإلى تشجيع وتقدير الروائيين العرب المبدعين"، وتقوم الجائزة بترجمة أعمال الفائزين إلى اللغات الإنجليزية والإسبانية والفرنسية، كما تُعنى بتحويل الرواية الصالحة فنياً إلى عمل درامي، ونشر وتسويق الروايات غير المنشورة، كمزايا إضافية للفائزين.

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

• جائرة الشيخ زايد للكتاب

جائرة الشيخ زايد للكتاب هي جائزة مستقلة، تمنح كل سنة لصناع الثقافة، والمفكرين، والناشرين، والشباب عن مساهماتهم في مجالات التنمية، والتأليف، والترجمة في العلوم الإنسانية التي لها أثر واضح في إثراء الحياة الثقافية والأدبية والاجتماعية. تحمل الجائزة اسم الشيخ زايد بن سلطان آل نهيان، وتصدر بدعمٍ من ورعاية من "دائرة الثقافة والسياحة - أبو ظبي" وتبلغ القيمة الإجمالية لها سبعة ملايين درهم إماراتي.

• جائرة نجيب محفوظ

عن دار نشر الجامعة الأمريكية بالقاهرة أنشئت جائزة نجيب محفوظ، جائزة تحمل اسم الأديب العالمي الحاصل على جائزة نوبل للآداب عام 1988، وهو الأديب العربي الوحيد الذي نال الجائزة لليوم، وتأتي هذه الجائزة التي تحمل اسمه، تكريماً له، ولإرثه الثقافي. جائزة نجيب محفوظ هي جائزة أدبية تمنح لإحدى الروايات الحديثة، للكتاب العرب، في الحادي عشر من ديسمبر تمنح الجائزة، في حفل كبير تقيمه الجامعة الأمريكية بالقاهرة، وهو يوم مولد نجيب محفوظ.

• جائرة الملتقى للقصة القصيرة

قد تكون هذه الجائزة المرادف للجائزة العالمية للرواية العربية، فالأخيرة تمنح جائزتها للرواية العربية فقط، والأولى "**جائرة الملتقى**"، تمنح جائزتها للقصة القصيرة، فنادراً ما اهتمت الجوائز بالقصة القصيرة، وأحياناً تكون مجرد فرعٍ من ضمن فروع الجوائز.

<https://www.noonpost.com/content/35250>

در ایران:

- جايزه جهانی Make

دانشگاه صنعتی شریف به نمایندگی از	جایزه جهانی MAKE که بزرگ‌ترین و معتبرترین مرجع ارزیابی و هدایت سازمان‌های دنیا در حوزه خلق ارزش از دانش به شمار می‌رود، هر ساله به طور رسمی بنیاد جهانی MAKE توسط دانشگاه صنعتی شریف در کشور برگزار می‌شود و سازمان‌های برتر کشور در جایزه MAKE ایران به ارزیابی آسیایی MAKE راه می‌یابند.
--	---

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

بنیاد جهانی MAKE	دانشگاه صنعتی شریف به عنوان مجموعه‌ای پیشگام درحوزه علم فناوری در کشور، برگزاری جایزه جهانی MAKE در ایران را فرصتی برای جمع‌بندی مجموعه نتایج اقدامات سازمان‌ها، شرکت‌ها و موسسات کشور می‌داند که با تبادل تجربیات و سنجش بر اساس معتبرترین شاخص بین‌المللی در حوزه مدیریت سرمایه‌های دانشی در سطح دنیا، می‌تواند کمک به سزایی به هم‌افزایی اقدامات در راستای خلق هرچه بیشتر ارزش از سرمایه‌های دانشی کشور نماید و به رشد و توسعه روزافزون پیشرفت‌های مبتنی بر دانش در کشور منجر شود. http://km.sharif.ir/
----------------------------	--

- جایزه جهانی مصطفی (ص)؛ نشان عالی علم و فناوری جهان اسلام

	در راستای تجلیل از دانشمندان برجسته و زمینه‌سازی همکاری و توسعه علمی و فناوری در جهان، جایزه مصطفی به عنوان یکی از نمادهای شایستگی و برتری علمی در سطح جهان در سال 1391 به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید. این جایزه که به صورت دوسالانه به دانشمندان و پژوهشگران برتر جهان اسلام اعطا می‌شود، به اثری نوآورانه در مرزهای دانش تعلق می‌گیرد که توسط افرادی شاخص در حوزه‌های علم و فناوری ارائه شده و زمینه‌ساز بهبود زندگی بشریت باشد. https://fa.mustafaprizе.org/
--	--

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها		

فهرست مطالب

Contents

بند دو صورتجلسه مورخ 1399/4/4.....	2
هیأت مدیره انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی:.....	2
اساسنامه نشان: "مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی".....	4
1. مقدمه:.....	4
2. تعاریف:.....	4
3. نهاد مجری و نهاد های همکار طرح.....	5
3-1. نهاد مجری.....	5
3-2. نهادهای همکار:.....	5
4. نظام تشکیلاتی.....	6
4-1. هیأت مدیره انجمن.....	6
4-2. مدیر برنامه.....	6
4-3. شورای سیاستگذاری ملی (در ایران):.....	7
4-4. شورای مشورتی ملی.....	7
4-5. شورای سرگروه های تخصصی ملی:.....	8
4-5-1. شرایط سرگروه تخصصی:.....	8
4-5-2. وظایف سرگروه تخصصی:.....	8
4-5-3. کارآمدی سرگروه تخصصی:.....	9
4-6. شورای سیاستگذاری کشوری (در هریک از کشورهای عضو).....	9

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

- 4-7. شورای سیاستگذاری بین المللی:..... 9
- 4-8. شورای مشورتی بین المللی..... 10
- 4-9. شورای سرگروه های تخصصی بین المللی:..... 10
- 4-10. هیأت های داوری:..... 10
- 4-10-1. هیأت داوران کشوری..... 10
- 4-10-2. هیأت داوران بین المللی..... 11
- 4-9. نمودار تشکیلاتی برنامه..... 11
5. تعریف مرجعیت در این طرح و رویکرد و گستره آن:..... 12
- 5-1. مرجعیت یا سرآمدی پژوهشی:..... 12
- 5-1-1. محور اصلی: کشف آخرین نظریه علمی که مرز دانش در آن حوزه تخصصی است..... 12
- 5-1-2. محور فرعی: دانشمند نظریه پرداز..... 13
- 5-1-3. مرجعیت و استناد به معنی نقل مطلب..... 14
- 5-1-4. مرجعیت و استناد به معنی اتکا و مبنا قرار دادن یک نظریه علمی..... 14
- 5-1-5. مستندات قرآنی و دینی مرجعیت:..... 15
- 5-2. رویکرد:..... 15
- 5-3. گستره..... 16
6. اهداف:..... 16
7. درجات (یا سطوح) نشان مرجعیت..... 16
- 7-1. نشان درجه 3 مرجعیت:..... 17
- 7-2. نشان درجه 2 مرجعیت:..... 17
- 7-3. نشان درجه 1 مرجعیت:..... 17
8. مقایسه این نشان و درجات سه گانه آن با جوایز علمی و سایر موارد مشابه در دنیا:..... 18

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
	وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها	

- 8-1. اصطلاحات مربوط در انگلیسی، عربی و فارسی:..... 18
- 8-2. ترجمه عنوان برنامه به زبان های مختلف:..... 18
- 8-3. نمونه هایی از نشان ها و جوایز علمی در جهان، کشورهای عربی و ایران..... 19
- 8-3-1. در جهان:..... 19
- 8-3-2. در کشورهای عربی..... 20
- 8-3-3. در ایران:..... 20
- 8-4. مزایای منحصر به فرد نشان مرجعیت در زبان و ادبیات عربی در مقایسه با سایر نشان ها و جوایز..... 20
9. جامعه هدف:..... 21
10. حوزه های 20 گانه سرآمدی در زبان و ادبیات عربی..... 22
10. گام های اجرای طرح یا برنامه اقدام (Action Plan):..... 23
- 11-1. گام اول: تأسیس بانک اطلاعاتی با جمع آوری اطلاعات همه دارندگان مدرک دکتری زبان و ادبیات عربی جهان و دسته بندی آنان برای تشکیل 20 گروه تخصصی..... 23
- 11-2. گام دوم: شرکت در رقابت های انتخاب سرآمد پژوهشی در هر حوزه با مشارکت اعضای گروه های تخصصی..... 23
- 11-3. گام سوم: تشکیل هیأت های داوری کشوری برای تعیین سرآمدان پژوهشی کشوری و اعطای نشان درجه 3 مرجعیت علمی..... 24
- 11-4. گام چهارم: فراخوان رقابت در گام چهارم، و اعطای نشان مرجعیت علمی درجه 2 در 20 حوزه تخصصی..... 25
- 11-5. گام پنجم: فراخوان رقابت در گام پنجم برای اعطای نشان مرجعیت درجه 1 در 20 حوزه..... 25
- 11-6. گام ششم: تشکیل هیأت داوران برای اعطای نشان مرجعیت درجه 1 در 20 حوزه..... 25
- 11-7. گام هفتم: برگزاری نشست بین المللی معرفی و اعطای نشان به مراجع علمی جهانی..... 26
12. بودجه و امور مالی برنامه..... 26
13. تصویب اساسنامه..... 26
- پیوست شماره 1: شیوه نامه اجرایی گام دوم (نحوه انتخاب سرآمدان پژوهشی ملی برای اعطای نشان درجه سه مرجعیت)..... 27

	اساسنامه نشان مرجعیت علمی در زبان و ادبیات عربی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی	
وسام المرجعية العلمية في اللغة العربية وآدابها		

35	پیوست شماره 2: صورت جلسه اعلام نیایج بررسی پرونده ها در کارگروه های تخصصی و داوری گام دوم.....
41	پیوست شماره 3: اطلاعاتی در مورد برخی جوایز علمی در جهان، کشورهای عربی، و ایران.....
41	در جهان:.....
42	در کشورهای عربی.....
43	در ایران:.....
45	فهرست مطالب.....